

VAI TRÒ CỦA CÔNG TRÌNH BÁCH KHOA THƯ DU LỊCH TỈNH QUẢNG NINH TRONG QUÁ TRÌNH PHÁT TRIỂN DU LỊCH CỦA ĐỊA PHƯƠNG

NGUYỄN HUY BÌNH *

Tóm tắt: Mỗi công trình bách khoa thư đều chứa đựng tư tưởng và giá trị riêng. Các công trình bách khoa thư chuyên ngành cung cấp tri thức về một hoặc một số chuyên ngành cụ thể. Theo đó công trình *Bách khoa thư Du lịch tỉnh Quảng Ninh* sẽ bao gồm các mục từ tập hợp tri thức về du lịch của vùng đất Quảng Ninh. Bài viết trình bày vai trò công trình *Bách khoa thư Du lịch tỉnh Quảng Ninh* đối với sự phát triển du lịch của Quảng Ninh trên ba phương diện: thứ nhất, cập nhật tri thức du lịch Quảng Ninh; thứ hai, hệ thống hóa tri thức du lịch Quảng Ninh; thứ ba, quảng bá tri thức du lịch Quảng Ninh.

Từ khóa: Vai trò, *Bách khoa thư Du lịch tỉnh Quảng Ninh*, cập nhật, hệ thống, quảng bá.

Abstract: Each encyclopedia contains its own ideas and values. The specialized encyclopedias will provide knowledge of one or several specific specialties. Accordingly, the *Tourism Encyclopedia of Quang Ninh Province* will include the entries collecting the knowledge of the tourism of Quang Ninh province. The article presents the role of the *Tourism Encyclopedia of Quang Ninh Province* in

Quang Ninh's tourism development in terms of three aspects: updating, systematizing, and promoting the knowledge of Quang Ninh's tourism.

Keywords: Role, *Tourism Encyclopedia of Quang Ninh Province*, update, system, promotion.

1. Mở đầu

Bách khoa thư là công trình khoa học có khả năng cập nhật, hệ thống hóa và phổ biến tri thức về một ngành hoặc một địa phương của một quốc gia hoặc nhiều quốc gia. Công trình *Bách khoa thư Du lịch tỉnh Quảng Ninh* thuộc loại hình bách khoa thư chuyên ngành du lịch của một địa phương. Công trình sẽ cung cấp các thông tin một cách toàn diện về thuật ngữ, khái niệm, tổ chức, lịch sử hình thành và phát triển, các

* TS - Viện Từ điển học và Bách khoa thư Việt Nam; Email: huybinhvtd@gmail.com

sự kiện, điểm du lịch, loại hình du lịch, loại hình kinh doanh du lịch,... thuộc lĩnh vực du lịch của tỉnh Quảng Ninh. Công trình do Sở Khoa học và Công nghệ Quảng Ninh làm chủ đầu tư, Viện Từ điển học và Bách khoa thư Việt Nam tổ chức thực hiện, hiện đang được tiến hành biên soạn.

2. Cập nhật và hệ thống hóa tri thức du lịch Quảng Ninh

Một trong những nguyên tắc cơ bản trong biên soạn bách khoa thư là sự cập nhật và hệ thống hóa tri thức mới nhất. Các tri thức về du lịch trong công trình *Bách khoa thư Du lịch tỉnh Quảng Ninh* đã cập nhật và hệ thống hóa được những hoạt động du lịch trên địa bàn tỉnh trong thời gian gần đây. Điều này được thể hiện qua việc hệ thống hóa các mục từ về du lịch Quảng Ninh. Trong công trình *Bách khoa thư Du lịch tỉnh Quảng Ninh*, các soạn giả trên cơ sở khảo sát tư liệu sẽ cập nhật và hệ thống hóa các mục từ về du lịch Quảng Ninh theo nguyên tắc cơ bản của bách khoa thư chuyên ngành du lịch, bao gồm: lịch sử hình thành và phát triển du lịch, các tổ chức du lịch, các loại hình du lịch, các loại hình kinh doanh du lịch, tài nguyên du lịch (tài nguyên tự nhiên và tài nguyên nhân văn),... Có thể nói, công trình đã đề cập đến mọi phương diện hợp thành ngành du lịch của địa phương.

Đối với lịch sử hình thành và phát triển du lịch của địa phương, công trình sẽ trình bày trong mục từ mang tính tổng quát là: Du lịch Quảng Ninh. Ở mục này, soạn giả sẽ trình bày một cách tổng quan về quá trình hình thành, phát triển qua những mốc sự kiện quan trọng.

Đối với du lịch mỗi địa phương như huyện, thị, thành phố, công trình sẽ trình bày các thông tin về tên địa phương, định

nghĩa, vị trí địa lý, tài nguyên du lịch, quá trình hình thành và phát triển du lịch, các loại hình du lịch, tour, tuyến du lịch, một số hình ảnh minh họa.

Đối với các mục từ thuộc về tổ chức du lịch, gồm các mục từ tiêu biểu như: Sở Du lịch Quảng Ninh, Hiệp hội Du lịch Quảng Ninh, Khoa Du lịch Đại học Hạ Long,... Công trình trình bày những thông tin liên quan trực tiếp đến các tổ chức, bao gồm tên gọi, địa chỉ, chức năng, nhiệm vụ, quá trình hoạt động, vai trò của tổ chức đối với ngành du lịch Quảng Ninh.

Đối với các loại hình du lịch Quảng Ninh, công trình đề cập đến: Du lịch cộng đồng; Du lịch mạo hiểm; Du lịch MICE; Du lịch nghỉ dưỡng, chữa bệnh; Du lịch sinh thái; Du lịch tâm linh; Du lịch văn hóa; Du lịch nông thôn; Du lịch biên giới;... Công trình sẽ trình bày những thông tin cập nhật về sự hình thành, phát triển và thực trạng của các loại hình du lịch trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh.

Hệ thống các loại hình kinh doanh du lịch, công trình đề cập đến một số loại hình kinh doanh sau: Kinh doanh lữ hành, Kinh doanh lưu trú, Kinh doanh ăn uống, Kinh doanh vận tải du lịch, Kinh doanh dịch vụ vui chơi giải trí,... Công trình sẽ đề cập đến các thông tin về tên gọi, định nghĩa, hoạt động, diễn biến, giá trị, ý nghĩa của các loại hình kinh doanh du lịch trên địa bàn Quảng Ninh.

Hệ thống tài nguyên du lịch sẽ trình bày theo các chủ đề khác nhau. Đối với các sản vật và ẩm thực bao gồm: Ba kích Tiên Yên, Chè Đường Hoa, Gà Tiên Yên, Lợn Móng Cái, Miến dong Bình Liêu, Chả mực Hạ Long, Ngọc trai Hạ Long, Nước khoáng thiên nhiên Quang Hanh, Sá sùng, Trà hoa vàng, Mật ong, Rượu Ba kích, Rượu Nấm lim xanh, Măng mai khô,... Trong đó, công

trình sẽ trình bày về tên sản vật, xuất xứ, nguồn gốc, quá trình phát triển, thực trạng, cách chế biến, sử dụng, vai trò, công dụng, giá trị, hình ảnh minh họa (nếu có).

Đối với tài nguyên du lịch là lễ hội và nghệ thuật dân gian bao gồm các mục tiêu biểu như: Hội hoa sớ, Hội Kiêng gió, Hội làng Bằng Cả, Lễ hội miếu Ông miếu Bà, Lễ hội Bạch Đằng, Lễ hội Bàn Vương, Lễ hội chùa Ba Vàng, Lễ hội chùa Lôi Âm, Lễ hội chùa Long Tiên, Lễ hội chùa Quỳnh Lâm, Lễ hội chùa Xuân Lan, Lễ hội chùa Yên Đông, Lễ hội đền An Biên, Lễ hội đền Đức, Lễ hội đền Trần Hưng Đạo, Lễ hội đền An Sinh, Lễ hội đền Xã Tắc, Lễ hội đình Đàm Hà, Lễ hội đình Đền Công, Lễ hội đình Hải Yến, Lễ hội đình làng Yên Trì, Lễ hội đình Lục Nà, Lễ hội đình Phong Cốc, Lễ hội đình Trà Cổ, Lễ hội Tiên Công, Lễ hội Yên Tử,... Các loại hình nghệ thuật truyền thống bao gồm: Hát đúm, Hát nhà tơ - hát múa cửa đình, Hát Sán cỏ (người Dao), Hát Soóng cọ (người Sán Chỉ), Hát then, đàn tính (người Tày, Bình Liêu),... Công trình sẽ trình bày tên lễ hội và nghệ thuật, xuất xứ, nguồn gốc, quá trình phát triển, diễn biến của các hoạt động, vai trò, ý nghĩa, hình ảnh minh họa (nếu có).

Đối với các điểm đến du lịch, công trình cập nhật với nội dung chiếm số lượng lớn trong công trình. Mỗi địa phương sẽ có các điểm đến tiêu biểu được trình bày trong công trình, mỗi điểm đến sẽ tương ứng với một đơn vị mục từ: Chợ Trung tâm thị trấn Ba Chẽ; Di tích Đình Làng Đa, xã Thanh Lâm (Ba Chẽ); Di tích Miếu ông - Miếu Bà (Ba Chẽ); Điểm danh thắng Thác Lang Cang (Ba Chẽ); Sông Cỏ Ngựa (Ba Chẽ); Thác Khe Lạnh (Ba Chẽ); Bản Sông Moóc (huyện Bình Liêu); Chợ phiên Bình Liêu (Bình Liêu); Chợ phiên Đồng Văn (Bình Liêu); Công viên rừng sớ (xã Đồng Tâm,

Bình Liêu); Thác Sông Moóc (xã Đồng Văn, Bình Liêu); Bãi tắm Lương Ngọc (thành phố Cẩm Phả); Bãi tắm Quảng Hồng (Cẩm Phả); Đền Cửa Ông (Cẩm Phả); Đình Quang Hanh (Cẩm Phả); Bãi biển Hồng Vân (huyện đảo Cô Tô); Bãi đá Móng Rồng (Cô Tô); Rừng chồi nguyên sinh (Cô Tô); Chùa Sâu (huyện Đàm Hà); Khu di tích Đồn Đen (Đàm Hà); Khu di tích khảo cổ - lịch sử - danh thắng văn hóa cách mạng Rừng Cò - Núi Hứa (Đàm Hà); Cụm di tích lịch sử và thắng cảnh Yên Đức (thị xã Đông Triều); Đền An Sinh (Đông Triều); Di tích lịch sử mỏ than Mạo Khê (Đông Triều); Làng nghề gốm sứ Ánh Hồng (Đông Triều); Bảo tàng Quảng Ninh (thành phố Hạ Long); Cảng tàu khách quốc tế Hạ Long (Hạ Long); Cảng tàu khách quốc tế Tuần Châu (Hạ Long); Chợ Cái Dăm (Hạ Long); Chợ Hạ Long (Hạ Long); Đảo Tuần Châu (Hạ Long); Bến Hèn (thành phố Móng Cái); Bãi biển Trà Cổ (Móng Cái); Cầu Ka Long (Móng Cái); Chùa Nam Thọ (Móng Cái); Chùa Xuân Lan (Móng Cái); Cửa khẩu quốc tế Móng Cái (Móng Cái); Đền Xã Tắc (Móng Cái); Bảo tàng Bạch Đằng (thị xã Quảng Yên); Chợ Rừng (Quảng Yên); Chợ phiên vùng cao Hà Lâu (huyện Tiên Yên); Chợ Tiên Yên (Tiên Yên); Đền thờ đức ông Hoàng Cẩn; Phố đi bộ (Tiên Yên); Cụm di tích đình, nghề, chùa Lạc Thanh (thành phố Uông Bí); Cụm di tích lịch sử đình, nghề Bí Giàng (Uông Bí); Di tích lưu niệm Bác Hồ về thăm Uông Bí năm 1965 (Uông Bí); Đình Bình Hương (Uông Bí); Hồ Yên Trung (Uông Bí); Núi Phượng Hoàng (Uông Bí); Chùa Cái Bầu (huyện đảo Vân Đồn); Đảo Ba Mùn (Vân Đồn); Đảo Ngọc Vũng (Vân Đồn); Đảo Quan Lạn (Vân Đồn); Rừng quốc gia Bái Tử Long (Vân Đồn); Thương cảng Vân Đồn (Vân Đồn); Vịnh Bái Tử Long (thành phố Hạ

Long, thành phố Cẩm Phả, huyện đảo Vân Đồn),... Công trình sẽ trình bày tên gọi điểm du lịch, vị trí, giáp giới, tọa độ, mô tả điểm du lịch, quá trình khai thác du lịch, mô tả các hoạt động du lịch, bằng công nhận các cấp (nếu có), hình ảnh minh họa (nếu có).

Việc biên soạn các tri thức du lịch trong *Bách khoa thư Du lịch tỉnh Quảng Ninh* dựa trên những nguyên tắc cơ bản của bách khoa thư. Các tri thức được đề cập đến cần đảm bảo được tính chính xác, yêu cầu các tư liệu in ấn, xuất bản một cách chính thống; nếu là tư liệu trên Internet, các soạn giả tham khảo từ các trang web của các tổ chức nhà nước. Bên cạnh đó cần chính xác hóa về thuật ngữ và về tên địa danh. Về tính hữu dụng (cần yếu), cần đảm bảo những thông tin được đưa vào công trình là những thông tin hữu ích, phục vụ cho sự hiểu biết và nhận thức đúng đắn những vấn đề du lịch Quảng Ninh. Công trình cần đảm bảo được tính toàn diện, các mục từ và tri thức du lịch cần bao quát được mọi phương diện du lịch của các địa phương. Về tính hệ thống, mỗi đơn vị mục từ biểu đạt một đơn vị tri thức du lịch, đảm bảo các đơn vị tri thức này sẽ nằm trong hệ thống của chuyên ngành du lịch. Trong công trình cũng cần đảm bảo tính chuẩn mực, tính quốc tế, tính dân tộc và tính hiện đại. Trên cơ sở cập nhật và hệ thống hóa các thông tin tri thức về du lịch của từng địa phương trong tỉnh Quảng Ninh, công trình *Bách khoa thư Du lịch tỉnh Quảng Ninh* sẽ tiến hành tổng hợp, chất lọc, san định một cách khoa học, khách quan nhằm cung cấp một bức tranh toàn cảnh về du lịch Quảng Ninh.

3. Quảng bá tri thức du lịch Quảng Ninh

Trong xu thế phát triển của đất nước và hội nhập quốc tế hiện nay, sự thu hút các

đôi tác cũng như du khách trong và ngoài nước đến với Việt Nam nói chung và Quảng Ninh nói riêng đang là cơ hội và đang trở thành nhiệm vụ cấp thiết, vì thế công trình *Bách khoa thư Du lịch tỉnh Quảng Ninh* không chỉ cung cấp thông tin về tình hình thực tế của du lịch Quảng Ninh mà còn có thể trở thành phương tiện hữu hiệu giúp quảng bá tri thức du lịch Quảng Ninh. Ngoài ra, công trình còn góp phần phục vụ cho công tác quản lý nhà nước về du lịch; giúp chuẩn hóa các thuật ngữ du lịch, là tư liệu để tra cứu, giảng dạy, giáo dục nâng cao nhận thức, kiến thức cho cộng đồng dân cư và những người làm công tác lãnh đạo, quản lý về du lịch tại Quảng Ninh.

Quảng Ninh là một tỉnh ven biển nằm trong vùng Đông Bắc nước ta. Phía Bắc có đường biên giới cả trên bộ và trên biển giáp với huyện Phòng Thành và thị trấn Đông Hưng, tỉnh Quảng Tây (Trung Quốc); phía Đông là vịnh Bắc Bộ; phía Tây giáp các tỉnh Lạng Sơn, Bắc Giang, Hải Dương; phía Nam giáp với thành phố Hải Phòng. Toàn tỉnh có đường bờ biển dài 250 km. Quảng Ninh là tỉnh nằm ở vùng duyên hải, với hơn 80% đất đai là đồi núi, có hơn hai nghìn hòn đảo núi đá vôi nổi trên mặt biển. Địa hình của Quảng Ninh có thể chia thành 3 vùng: vùng núi; vùng trung du và đồng bằng ven biển; vùng biển và hải đảo. Quảng Ninh có tiềm năng du lịch rất lớn. Trên địa bàn tỉnh có hơn 600 di tích lịch sử, văn hóa, nghệ thuật,... gắn với các lễ hội truyền thống, trong đó có những di tích nổi tiếng của quốc gia như chùa Yên Tử, đền Cửa Ông, di tích lịch sử Bạch Đằng, khu di tích Nhà Trần,... Quảng Ninh có hàng trăm di sản văn hóa phi vật thể, trong đó có 4 di sản phi vật thể quốc gia, gồm: nghi lễ then cổ của người Tày (Bình Liêu), hát nhà tơ - hát

múa cửa đình, lễ hội đền Cửa Ông (Cẩm Phả), lễ hội miếu Tiên Công (Quảng Yên). Ngoài ra, Quảng Ninh còn có nhiều cảnh đẹp như vịnh Hạ Long, đảo Cô Tô, Quan Lạn, Bình Liêu,... Trong đó, vịnh Hạ Long là điểm đã được Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa Liên Hợp Quốc (UNESCO) 2 lần công nhận là di sản thiên nhiên thế giới. Điều kiện tự nhiên, văn hóa, xã hội là tiền đề cho sự phát triển du lịch của địa phương.

Các mục từ về du lịch trong công trình *Bách khoa thư Du lịch tỉnh Quảng Ninh* chứa đựng thông tin về du lịch địa phương (huyện, thị, thành phố). Mỗi địa phương sẽ có một mục từ bao quát chung về du lịch, ví dụ như: Ba Chẽ, Bình Liêu, Cẩm Phả, Cô Tô, Đàm Hà, Đông Triều, Hạ Long, Hải Hà, Quảng Yên, Móng Cái, Uông Bí, Vân Đồn. Bên cạnh đó, trong mỗi địa phương, công trình sẽ cung cấp những tri thức du lịch cơ bản, mỗi đơn vị tri thức tương ứng với một mục từ.

Đối với du lịch huyện Ba Chẽ, công trình sẽ cung cấp tri thức trong các mục từ: Khu căn cứ kháng chiến chống thực dân Pháp của tỉnh Hải Ninh, Khu căn cứ cách mạng Hải Chi (Đình làng Dạ), Miếu Ông - miếu Bà, Lò sứ cổ xã Nam Sơn, Trang trại Trà hoa vàng, Thác Lang Cang, Thác Khe Lạnh, Lễ hội Bàn Vương, Lễ hội Trà hoa vàng, Rượu Ba kích tím Ba chẽ, Rượu Nấm lim xanh Ba chẽ, Lễ Nhảy lửa của người Dao,...

Đối với du lịch huyện Đàm Hà, công trình sẽ cung cấp tri thức qua các mục từ: Tượng đài Anh hùng Liệt sĩ Hà Quang Vóc; Cụm di tích lịch sử Đình, Miếu, Chùa Đàm Hà (chùa Khánh Vân); Khu di tích Đồn Đen; Di tích khảo cổ - lịch sử - danh thắng Núi Hứa; Đảo Đá Dựng; Làng nghề đan nón Đại Hiệp; Thác Bạch Vân; Khu di tích Chùa Sâu; Du lịch sinh thái Hồ Đập Đàm Hà Động; Chợ phiên Đàm Hà;...

Đối với du lịch huyện Hải Hà, công trình sẽ cung cấp thông tin qua các mục từ cơ bản như: Đền Trần Hưng Đạo, Cửa khẩu Bắc Phong Sinh, Hồ Trúc Bài Sơn, Thác Đồi, Mía tím Quảng Chính, Gà râu Cái Chiên, Đồi chè xã Quảng Long, Khau nhục (Hải Hà,...), Lễ Cấp sắc (người Dao), Khu du lịch cấp tỉnh Cái Chiên, Bãi tắm Đầu Rồng,...

Đối với du lịch huyện Tiên Yên, công trình sẽ cung cấp các tri thức qua các mục từ tiêu biểu như: Di tích lịch sử Khe Tù, Đền thờ đức ông Hoàng Cầm, Chợ phiên vùng cao Hà Lâu, Điểm du lịch Phố đi bộ Tiên Yên, Rừng ngập mặn Đồng Rui, Thác Pạc Sủi, Trung tâm Văn hóa Thể thao và Dân tộc vùng Đông Bắc, Gà Tiên Yên, Bánh gặt gù,...

Đối với du lịch huyện Bình Liêu, công trình sẽ cập nhật các tri thức du lịch trong các mục từ sau: Bản Sông Moóc, Cá Tầm nước lạnh Bình Liêu, Chợ phiên Bình Liêu, Cửa khẩu Hoành Mô - Mốc 1317, Danh thắng ruộng bậc thang xã Lục Hồn, Đình Lục Nà, Hát Soóng Cọ, Hát then đàn tính, Hội Kiêng gió, Hội mùa vàng Bình Liêu, Khu du lịch cấp tỉnh Bình Liêu, Hội hoa sớ, Miến dong Bình Liêu, Sông lưng Khủng Long - Mốc 1305, Thác Khe Vằn, Tinh dầu hồi, quế,...

Đối với du lịch thành phố Cẩm Phả, công trình sẽ đề cập đến các tri thức qua các mục từ như: Đền Cửa Ông - Cặp Tiên; Địa điểm lưu niệm Bác Hồ về thăm mỏ than Đèo Nai ngày 30.3.1959; Khu di tích lịch sử và danh thắng Vũng Đục; Bãi tắm Lương Ngọc; Bãi tắm Quảng Hồng; Khu nghỉ dưỡng, tắm nóng Yoko Onsen Quang Hanh; Trung tâm Khoáng nóng Địa chất; Lễ hội đền Cửa Ông; Nước khoáng thiên nhiên Quang Hanh; Vịnh Bái Tử Long;...

Đối với du lịch huyện Cô Tô, công trình đề cập đến các mục từ tiêu biểu như: Di

tích Khu lưu niệm Chủ tịch Hồ Chí Minh trên đảo Cô Tô, Hải đăng Cô Tô, Nhà thờ Cô Tô, Bãi biển Hồng Vân, Bãi đá Móng Rồng, Bãi tắm Vân Cháy, Đảo Cô Tô con, Đảo Thanh Lân, Rừng chồi nguyên sinh, Cá thu Cô Tô một nắng, Mực lá Cô Tô một nắng, Khu du lịch cấp tỉnh đảo Cô Tô,...

Đối với du lịch ở thị xã Đông Triều, công trình sẽ đề cập đến các mục từ: Khu di tích lịch sử nhà Trần, Cụm di tích lịch sử và thắng cảnh Yên Đức, Địa điểm lịch sử Trung tâm chiến khu Đông Triều, Đền An Biên, Đồn Cao, Du lịch làng quê Yên Đức, Công viên Hà Lan, Điểm du lịch Quảng Ninh Gate, Hồ Khe Chè, Gốm sứ Đông Triều (Làng nghề gốm sứ Ánh Hồng; Làng nghề gốm sứ Đông Thành, Gốm sứ Quang Vinh), Vườn cây ăn quả xã Việt Dân, Đông Triều, Rươi Đông Triều,...

Đối với du lịch thành phố Hạ Long, công trình đề cập đến các tri thức như: Bãi tắm Bãi Cháy (cg. Bãi tắm công viên Đại Dương Hạ Long), Bãi tắm Hòn Gai, Cụm công trình Bảo tàng, Thư viện, Cung quy hoạch, Hội chợ và Triển lãm tỉnh Quảng Ninh, Cảng tàu khách quốc tế Hạ Long, Chợ Cái Dăm, Chợ đêm Marina Plaza, Đảo Tuần Châu, Công viên Sun World Halong Complex, Núi Bài Thơ, Chùa Lô Âm, Danh lam thắng cảnh núi Mần - Hòn Đá chồng, Canaval Hạ Long, Chả mực Hạ Long, Ngọc trai Hạ Long, Bãi tắm Tuần Châu, Cảng tàu quốc tế Tuần Châu, Khu bảo tồn thiên nhiên Đồng Sơn - Kỳ Thượng, Khu bảo tồn bản người Dao Thanh Y Bằng Cả, Đường bao biển Hạ Long, Chùa Long Tiên, Đền thờ Vua Lê Thái Tổ, Sân Golf FLC Hạ Long, Sân Golf Tuần Châu, Vịnh Hạ Long, Đảo Ti Tốp, Hang Sừng Sốt, Hang Luồn, Làng chài Ba Hang, Động Thiên Cung, Hang Trinh Nữ, Hang Đầu Gỗ, Hang Trống, Đảo Soi Sim, Trung

tâm Văn hóa nổi Cửa Vạn, Hòn Trống Mái, Hòn Đình Hương, Hang Cỏ,...

Đối với du lịch của thị xã Quảng Yên, công trình đề cập đến các tri thức qua những mục từ tiêu biểu như: Khu di tích lịch sử Bạch Đằng, Chùa La Khê, Đình Phong Cốc, Núi Đầu Rằm, Miếu Tiên Công, Thác Mơ, Bảo tàng Bạch Đằng, Làng nghề đan ngư cụ Hưng Học, Làng nghề đóng tàu thuyền vỏ gỗ Cống Mương, Du lịch cộng đồng nông nghiệp xã Tiên An, Khu lưu niệm bác Hồ dừng chân, Lễ hội Bạch Đằng, Lễ hội Tiên Công, Ngán Quảng Yên, Phố ẩm thực sông Chanh bên Ngự,...

Đối với tri thức du lịch thành phố Uông Bí, công trình sẽ đề cập đến các mục từ tiêu biểu như: Khu di tích lịch sử và danh thắng Yên Tử; Chùa Ba Vàng; Cụm di tích đình, nghề, chùa Lạc Thanh; Cụm di tích lịch sử đình - nghề Bí Giàng; Di tích lưu niệm sự kiện Bác Hồ về thăm Uông Bí năm 1965; Khu du lịch cấp tỉnh Hồ Yên Trung; Núi Phượng Hoàng; Thác Lừng Xanh; Rượu Mơ Yên Tử; Đền Trần Hưng Đạo; Đình Đền Công; Lễ hội Yên Tử; Vải chín sớm Phương Nam;...

Đối với tri thức du lịch huyện Vân Đồn, công trình đề cập đến các mục từ như: Thương cảng cổ Vân Đồn, Chùa Cái Bầu, Bãi tắm Phương Đông, Đảo Ba Mùn, Đảo Ngọc Vừng, Bãi tắm Trường Chinh, Vườn Quốc gia Bái Tử Long, Sá sùng Vân Đồn, Nước mắm sá sùng, Cảng hàng không quốc tế Vân Đồn, Casino Vân Đồn, Vườn cam Vạn Yên, Ruốc hầu Vân Đồn, Ruốc trai Vân Đồn, Lễ hội Quan Lạn, Cụm di tích lịch sử và kiến trúc nghệ thuật Quan Lạn (đình, chùa, miếu, nghề), Rừng Trâm nguyên sinh, Bãi tắm Sonasea Long Beach - Vân Đồn, Cảng Cái Rồng, Khu du lịch cấp tỉnh Quan Lạn - Minh Châu,...

Đối với tri thức du lịch thành phố Móng Cái, công trình sẽ đề cập đến các mục từ tiêu biểu như: Đình Trà Cổ, Đền Xã Tắc, Di tích Lưu niệm Bác Hồ tại phường Trà Cổ thành phố Móng Cái năm 1961, Khu di tích lịch sử Pò Hèn, Nhà thờ Trà Cổ, Sân Golf quốc tế Vĩnh Thuận, Cửa khẩu quốc tế Móng Cái, Bãi biển Trà Cổ, Đảo Vĩnh Thực - Vĩnh Trung, Chợ và Trung tâm Thương mại Móng Cái, Ngày hội Văn hóa - Thể thao - Du lịch các dân tộc Hải Sơn, Hát nhà tơ - hát múa cửa đình, Mũi Sa Vĩ, Khu du lịch quốc gia Trà Cổ,...

Đến nay, du lịch đã trở thành một ngành kinh tế mũi nhọn của tỉnh Quảng Ninh. Du lịch đã được Nhà nước quan tâm, từng bước phát triển về quy mô và chiều sâu để trở thành ngành góp phần tích cực vào sự nghiệp phát triển của địa phương và đất nước. Trong quá trình xây dựng và phát triển kinh tế - xã hội, du lịch ngày càng có vai trò quan trọng. Phát triển du lịch một mặt đem lại nguồn lợi kinh tế to lớn, mặt khác còn giải quyết vấn đề công ăn việc làm cho hàng ngàn người lao động ở các địa phương. Thực tế, ở Quảng Ninh, sự phát triển của du lịch đã mang lại giá trị cho địa phương trên nhiều mặt, góp phần quảng bá hình ảnh đất nước đối với quốc tế. Trong bối cảnh đó, sự ra đời của công trình *Bách khoa thư Du lịch tỉnh Quảng Ninh* sẽ đóng vai trò quan trọng trong việc quảng bá tri thức du lịch của địa phương.

4. Kết luận

Một đặc tính cơ bản của bách khoa thư du lịch địa phương là mang tính liên ngành và đa ngành, ở đó bao gồm tri thức của khoa học tự nhiên, khoa học xã hội, khoa học nhân văn và khoa học công nghệ. Vì thế, *Bách khoa thư Du lịch tỉnh Quảng Ninh* sẽ bao gồm toàn bộ những hoạt động của các ngành khoa học phục vụ cho hoạt động du lịch của tỉnh. Công

trình sẽ là sự tổng hợp tri thức của nhiều ngành, lĩnh vực khác nhau. Với tư cách là một công cụ tra cứu và học tập, công trình sẽ trở thành phương tiện để khám phá, mở rộng tri thức, giúp cho đối tượng tiếp nhận vượt qua giới hạn tri thức về địa phương. Công trình trở thành ấn phẩm mang tính tổng hợp, dẫn dắt du khách và khơi gợi khát vọng khám phá, chinh phục vùng đất, dẫn dắt người đọc dõi theo các thông tin về du lịch. Việc tổ chức biên soạn, xuất bản và ứng dụng công trình vào thực tiễn sẽ góp một phần không nhỏ trong công cuộc phát triển du lịch của địa phương. Ngoài ra, công trình còn góp phần lưu giữ, bảo tồn và phát huy các giá trị tri thức của Quảng Ninh.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Vũ Thế Bình, *Non nước Việt Nam*, Nxb. Thanh niên, Hà Nội, 2016.
- [2] Nguyễn Văn Chiến, Trịnh Tất Đạt, *Từ điển bách khoa đất nước, con người Việt Nam*, Nxb. Từ điển bách khoa, Hà Nội, 2010.
- [3] Phạm Quốc Duyệt, *Dặm dài Quan Lạn*, Nxb. Văn học, Hà Nội, 2016.
- [4] Nguyễn Văn Đính, *Du lịch và phát triển*, Nxb. Bách khoa Hà Nội, Hà Nội, 2017.
- [5] Nguyễn Văn Kim, *Vân Đồn - Thương cảng quốc tế của Việt Nam*, Nxb. Đại học Quốc gia Hà Nội, Hà Nội, 2016.
- [6] Trịnh Công Lộc, *Di tích lịch sử - văn hóa nhà Trần tại Đông Triều*, Nxb. Khoa học xã hội, Hà Nội, 2010.
- [7] Nhóm Trí thức Việt, *Non nước Việt Nam 63 tỉnh thành*, Nxb. Hồng Đức, Hà Nội, 2017.
- [8] Đỗ Phương Quỳnh, *Quảng Ninh - Hạ Long miền đất hứa*, Nxb. Thế giới, Hà Nội, 1993.
- [9] Thi Sánh, *Vịnh Hạ Long*, Nxb. Văn Hóa, Hà Nội, 1978.
- [10] Nguyễn Văn Tân, *Từ điển địa danh lịch sử, văn hóa du lịch Việt Nam*, Nxb. Văn hóa Thông tin, Hà Nội, 2002.
- [11] Bùi Thị Kim Thủy, *Danh thắng Yên Tử với những giá trị lịch sử - văn hóa*. Nxb. Giáo dục, Hà Nội, 2015.
- [12] Tỉnh ủy, Ủy ban nhân dân tỉnh Quảng Ninh, *Địa chí Quảng Ninh*, 3 tập, Nxb. Thế giới, Hà Nội, 2001.
- [13] Nguyễn Quang Vinh, *Văn hóa ẩm thực Quảng Ninh*, Nxb. Văn hóa Thông tin, Hà Nội, 2006.